Colecția *Viața în Hristos*.
Seria *Mărgăritare*
3

Sfântul Pacian al Barcelonei

DESPRE CEI CARE SE POCĂIESC

Colecția *Viața în Hristos.* Seria *Mărgăritare*
este coordonată de Pr. dr. Dragoș Bahrim

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
PACIANUS, episcop de Barcelona

Despre cei care se pocăiesc / Sfântul Pacian al Barcelonei ; trad. din lb. lat., studiu introd. şi note de Dragoş Dâscă ; îngrijitor de ed. pr. Dragoş Bahrim. - Iaşi : Doxologia, 2014

ISBN 978-606-666-284-0

I. Dâscă, Dragoş (trad.)
II. Bahrim, Dragoş (ed.)
2

ISBN 978-606-666-284-0

Colecția *Viața în Hristos.*
Seria *Mărgăritare*
3

Sfântul Pacian al Barcelonei

DESPRE CEI CARE SE POCĂIESC

Traducere din limba latină, introducere și note
Dragoș Dâscă

Ediție îngrijită de Pr. Dragoș Bahrim

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2014

Introducere

Sfântul Pacian a trăit în jurul anilor 310-390 d.Hr. şi a devenit episcop al Barcelonei după anul 343. A fost căsătorit şi a avut un copil înainte de a fi înălţat în treapta de episcop. Fiul său, Dexter (care avea să devină prefect al pretoriului) a fost bun prieten cu Ieronim, care i-a şi dedicat cunoscuta sa lucrare *De viris illustribus*[1] (132). De alftel, singura mărturie fermă din literatura patristică despre viaţa şi activitatea Sfântului Pacian ne-o oferă Fericitul Ieronim în tratatul amintit: „Pacianus, episcop al Barcelonei, în înălţimile Pirineilor, a fost vestit prin neprihănire şi elocinţă, adică atât prin traiul său, cât şi prin cuvântul său; a scris numeroase scurte lucrări, printre care şi pe cea numită *Cerbul*, precum şi unele

---

[1] Stylianos Papadopoulos, *Patrologie*, vol. II/2, traducere de Adrian Marinescu, Editura Bizantină, Bucureşti, 2012, p. 288. În spaţiul editorial românesc, în afară de patrologia lui Papadopoulos, o referire, deosebit de scurtă însă, la Sfântul Pacian mai întâlnim doar în Claudio Moreschini, Enrico Norelli, *Istoria literaturii creştine vechi greceşti şi latine*, vol. II/1, Editura Polirom, Iaşi, p. 312.

împotriva novațienilor. A murit la adânci bătrânețí, în timpul lui Teodosie"[2].

Aşa cum remarcă părintele Carmelo Granado, în introducerea sa la operele sfântului spaniol, „până în secolul al IX-lea, Pacian a fost practic necunoscut"[3], singura menționare a sa, după cea din *De vir. ill.*, fiind cea din Martirologiul lui Adon (858), informație preluată la câteva secole distanță şi de Martirologiul lui Usuard (sec. XI). Prăznuirea sa a fost declarată obligatorie de-abia în anul 1600[4]. În prezent, atât Biserica Ortodoxă, cât şi cea Romano-catolică îl prăznuiesc pe Sfântul Pacian pe data de 9 martie[5].

Putem spune cu siguranță că anul 394 reprezintă *terminus ad quem* al vieții şi activității sale: în acest an este menționat un Lampius, episcop al Barcelonei, care îl hirotoneşte pe Paulin din Nola. Fericitul Ieronim

---

[2] Sfântul Ieronim, *Despre bărbații iluştri*, introduceri, traduceri şi note de Dan Negrescu, Editura Paideia, Bucureşti, 1997, p. 71.

[3] Carmelo Granado, S.J., *Introduction* în Pacien de Barcelone, *Écrits*, text bilingv, traducere din limba latină de Chantal Épitalon şi Michel Lestienne, Les Éditions du Cerf, Paris, 1997, p. 23.

[4] *Ibidem*, nota 1.

[5] Pentru un calendar al sfinților spanioli ortodocşi – *Hispania Sancta* – vezi excelenta prezentare de pe site-ul http://orthodoxengland.org.uk/oespain.htm, accesat pe data de 7 iulie 2014.

ne spune despre Sfântul Pacian că „a murit la adânci bătrâneţi” (*iam ultima senectute*), deci naşterea sa va fi avut loc la începutul secolului al IV-lea. Se ştie că, anterior Sfântului Pacian, episcop al Barcelonei a fost Pretextatus, care a participat la Sinodul din Sardica, ţinut în anul 343. Acest an reprezintă *terminus ad quo* pentru stabilirea exactă a datei la care Pacian a fost hirotonit întru episcop[6]. Moaştele sale se află în Biserica Santo Justo y Pastor din Barcelona.

De la acest Părinte spaniol al Bisericii Soborniceşti nu ne-au mai rămas decât următoarele scrieri: *De Paenitentibus* (*Despre cei ce se pocăiesc*), *De Baptismo*, trei epistole către Sympronian (conducătorul unei puternice facţiuni novaţiene din Spania). S-au pierdut două lucrări foarte importante scrise de Pacian: *Cervulus* (în care critica sărbătoarea păgână a Cerbului[7]) şi *Contra Novatianos*, un tratat îndreptat împotriva ereziei novaţiene. Prin temele tratate, imageria folosită

---

[6] C. Granado, *op. cit.*, pp. 25-27.

[7] „S-au dat în principal, două interpretări acestui titlu: prima s-ar referi la credinţa păgână a unor creştinaţi din Hispania, după care la kalendele lui ianuarie oamenii s-ar metamorfoza în cerbi şi în alte fiare. A doua are în vedere faptul că titlul ar fi de fapt *cervulus*, cuvânt care ar deriva de la grecescul *kerbolein* („a blestema”); deci *cervulus* ar fi grecescul *Kervolos*, cu sensul de *maledicus* („blestemător, ocărâtor, bârfitor”); cartea fiind pierdută, toate sunt presupuneri”; nota 275 de D. Negrescu în Sf. Ieronim, *op. cit.*, p. 122.

şi retorica, pe alocuri de-a dreptul incisivă, se poate spune că a fost influenţat de Lactanţiu, Tertulian şi Sfântul Ciprian al Cartaginei[8]. De altfel, aşa cum scriitura sa atestă, Sfântul Pacian era un erudit, un bun cunoscător al literaturii clasice; el însuşi mărturiseşte acest lucru într-una din scrisorile sale către Sympronian (*Ep.* 2, 4).

Tratatul *Despre cei care se pocăiesc* sau, conform unei interpretări mai libere, *Despre cei ce-şi împlinesc canonul de pocăinţă*, este o vie mărturie a modului în care era înţeleasă Taina Pocăinţei în Biserica primară din Hispania. Sfântul Pacian se adresează celor ce săvârşeau public penitenţa, dar nu numai. Ca un păstor preocupat mereu de starea duhovnicească a turmei sale, Pacian îşi îndreaptă cuvântul şi către catehumeni, dar şi către cei deja botezaţi. Micul tratat poate fi împărţit într-o introducere urmată de patru secţiuni. Introducerea anunţă tema tratatului şi prezintă planul după care este structurat (1, 1 – 2, 4). Prima parte (3, 1 – 5, 5) abordează tipuri felurite de păcate: *peccata* şi *crimina*. *Crimina* sunt păcatele care necesită pocăinţă publică, precum adulterul, crima şi idolatria (3, 4; 5, 1), iar aceasta fiindcă sunt atât de grave, încât plata lor este moartea (4, 3), osânda veşnică (5, 3). Celelalte păcate sau fărădelegi – *peccata* – pot fi ispăşite prin lucrarea faptelor bune opuse lor (*meliorum operum*

---

[8] C. Moreschini, E. Norelli, *op. cit.*, p. 312. Mai multe detalii în C. Granado, *op. cit.*, pp. 67-72.

compensatione, 4, 3). A doua parte (6, 1 – 8, 5) vorbeşte despre păcătoşii care se ruşinează să se mărturisească, dar continuă să ia parte la slujbele bisericeşti, ceea ce pentru Pacian reprezintă o hulă împotriva Duhului Sfânt. A treia parte (9, 1 – 11, 2) abordează problema păcătoşilor care-şi recunosc păcatul dar, din ruşine sau neştiinţă, nu-şi mărturisesc preotului păcatele şi nu împlinesc penitenţa necesară reprimirii depline în sânul Bisericii. Ultima parte (11, 3 – 12, 6) vorbeşte despre răsplata care-i aşteaptă pe cei ce se pocăiesc şi se mărturisesc preotului, dar şi despre osânda veşnică de care se primejduiesc cei care refuză să se pocăiască.

Tratatul *Despre cei care se pocăiesc* ne introduce în realitatea cruntă a bătăliei pe care o duce sufletul cu păcatul, arătând că doar părăsirea fărădelegii şi pocăinţa îl pot readuce pe creştin în comuniunea Bisericii. Deşi stilul Sfântului Pacian poate părea uneori prea acid sau mustrător, se observă o adâncă înțelegere a neputinței firii omeneşti, fiindcă, în cele din urmă, ce nu este cu putinţă la oameni este cu putinţă la Dumnezeu[9]. Sfântul Pacian îi îndeamnă pe cei care au cunoscut păcatul să se pocăiască, să se întoarcă la Dumnezeu fiindcă „pentru un singur păcătos care se pocăiește îngerii din ceruri se bucură, iar corul ceresc este bucuros. Hai atunci, tu, păcătosule: nu înceta să ceri milă! Înțelege că întoarcerea ta este prilej de bucurie!” (12, 6).

[9] *Cf*. Lc. 18, 27.

***

Traducerea de față reprezintă prima traducere în limba română a unei lucrări scrise de Sfântul Pacian al Barcelonei. Traducerea a avut la bază ediția critică publicată de Éditions du Cerf, textul în latină fiind editat de Carmelo Granado.

Dragoş Dâscă

Sfântul Pacian al Barcelonei
Despre cei care se pocăiesc

Deseori, mustrarea îi întărâtă pe cei nemernici

I.1. Deşi am vorbit de mai multe ori[1], chiar dacă în grabă, despre vindecarea celor care se pocăiesc, voi încerca pe cât pot – amintindu-mi de porunca Domnului, Care pentru pierderea unei singure oi nu Şi-a cruţat grumazul şi umerii Săi[2], aducând-o înapoi pe fragila păcătoasă (*peccatricem delicatam*) în turma reîntregită – să urmăresc şi în scrisul meu o astfel de pildă de virtute şi să imit ca un rob, cu umilinţa care mi se cuvine, strădania şi râvna Domnului.

2. Mă tem însă de un lucru, preaiubitule, ca nu cumva insistând asupra celor ce se petrec, prin tulburarea pe care o naşte de obicei împotrivirea, mai degrabă să îndemn la păcat, decât la înfrânare; şi, după exemplul lui Solon Atenianul, poate ar fi mai bine să tac în privinţa marilor fărădelegi, decât să avertizez [împotriva lor], ţinând seama că moravurile alor noştri au ajuns într-acolo, încât ei socotesc că sunt îndemnaţi [să facă acele fărădelegi] când, de fapt, li se interzice aceasta.

---

[1] Literal: „Deşi nu am păstrat tăcerea...” (*etsi... non tacui*).

[2] *Cf*. Lc. 15, 5.

3. Căci acesta, mi se pare, a fost efectul pe care l-a produs de curând *Cervulus*[3], cu cât mai hotărât blama [fărădelegea], cu atât mai înverşunat luau parte la ea. Şi toată această critică lămuritoare şi adeseori repetată a purtării ruşinoase se pare că nu a stăvilit, ci a învățat desfrâul.

Nenorocitul de mine! Care este fărădelegea mea? Ei nu ar fi ştiut, cred, cum să țină sărbătoarea cerbului (*cervulum facere*), dacă eu nu aş fi dezvăluit acest lucru, mustrându-i.

4. Să trecem peste aceasta! Oamenii răzvrătiţi împotriva lui Dumnezeu şi care se află în afara Bisericii sunt şi ei înfuriaţi de jignirea mustrării, indignaţi fiind, fără îndoială, că obiceiurile lor pot fi criticate de oricine. Şi aşa cum mizeria poate să miroasă şi mai tare atunci când o răscoleşti, iar focul poate să ardă cu şi mai multă putere dacă îl încingi, iar nebunia poate fi şi mai fioroasă dacă o provoci, tot aşa astfel de oameni, întorcându-şi călcâiul, au zdrobit în bucăţi mustrările pe care le meritau, dar nu fără a fi vătămaţi şi răniţi din pricina cerbiciei lor.

---

[3] Numele unui tratat scris de Sfântul Pacian, pierdut din nefericire. Era adresat creştinilor care participau la sărbătorile păgâne. Vezi lămuriri suplimentare la nota 7 din introducere.

Cuvântul este despre cei care se căiesc de păcatele lor spre îndreptare şi înţelepţire

II. 1. Preaiubiţilor, amintiți-vă că aceasta s-a rostit de Domnul, „mustră un prost, și el te va urî: mustră un om înțelept, și el te va iubi”[4]; și din nou, „pe cei pe care îi iubesc, Eu îi mustru și pedepsesc”[5]. Aşadar şi voi, urmând cu dragoste, nu împotrivindu-vă cu încăpățânare, să credeţi că stăruința purtătoare de grijă şi neliniştită din această lucrare împlinită după voia Domnului de mine, fratele și preotul vostru, este din dragoste, mai degrabă decât din asprime.

2. Mai mult decât atât, nimeni să nu-şi închipuie că această predică despre rânduiala penitenței este alcătuită doar pentru penitenți, ca nu cumva, pentru acest motiv, cel care nu se află în această stare să disprețuiască ceea ce va fi spus ca fiind menit pentru alții, când de fapt rânduiala întregii Bisericii este strâns legată, cum ar veni, cu această încingătoare, deoarece catehumenii trebuie să aibă grijă ca să nu treacă în această stare, iar credincioșii să nu

---

[4] Prov. 9, 8.

[5] Apoc. 3, 19.

revină la ea; şi penitenții înșiși trebuie să se ostenească ca să ajungă iute la rodul acestei lucrări.

3. Dar, în cuvântările mele, ordinea va fi aceasta. În primul rând, voi vorbi pe îndelete despre măsura păcatelor, ca nimeni să nu creadă că cea mai mare primejdie atârnă de toate păcatele, indiferent care ar fi acestea. Apoi voi vorbi despre acei credincioși, care, rușinați de leacul dat lor, afişează o timiditate neavenită și se împărtăşesc având trupul necurat şi mintea întinată (*inquinato corpore ac polluta mente communicant*). În fața oamenilor arătându-se a fi cei mai timizi, dar înaintea Domnului, cu totul lipsiţi de ruşine, ei pângăresc cu mâinile lor murdare și gura lor spurcată Altarul înaintea căruia chiar şi sfinții şi îngerii se cade a sta înfricoşaţi. În al treilea rând, cuvântul meu se va referi la cei care, după ce şi-au mărturisit și descoperit fărădelegile aşa cum se cuvine, fie nu ştiu, fie refuză leacurile de penitență, și chiar pe cele ce aparțin rânduielii mărturisirii. În cele din urmă, ne vom strădui să arătăm cât mai limpede care va fi osânda celor care fie nu fac penitență, fie o neglijează, și care, prin urmare, pier în rana și aroganța lor: și care, pe de altă parte, va fi cununa lor, care va fi răsplata celor care-şi curăță petele de pe conștiința lor printr-o mărturisire onestă și după rânduială (*recta et ordinaria confessione*).

Înlănţuirea Legii pentru cei din vechime. Libertatea Duhului

III. 1. În primul rând, aşadar, așa cum ne-am propus, să luăm aminte la chipurile în care se săvârşeşte păcatul, cu sârguință căutând să aflăm care [fapte] sunt păcate, care sunt fărădelegi, ca nimeni să nu creadă că, din pricina greșelilor nenumărate izvorâte din înșelăciunea de care nici un om nu este liber, eu înlănţuiesc întregul neam omenesc sub un unic canon de penitență, fără deosebire.

2. La Moise și cei din vechime, cei vinovați de chiar cel mai mic păcat, și (ca să spunem așa) chiar cel de numai un ban (*quadrantis unius*), au fost afundați în același val de nefericire precum cei care au încălcat ziua Sabatului[6], precum cei care au atins ceea ce era necurat[7], care au mâncat bucate oprite prin lege[8], sau care au murmurat[9], sau care au intrat în templul Regelui Celui Preaînalt când sălaşul lor a fost întinat

---

[6] *Cf*. Ieş. 35, 2.

[7] *Cf*. Lev. 11, 24-40.

[8] *Cf*. Lev. 11, 1-23.

[9] *Cf*. Ieş. 16, 7-8.

sau îmbrăcămintea lor pângărită[10], sau precum atunci când, aflaţi sub această întinare, au atins altarul cu mâna lor sau cu îmbrăcămintea lor l-au atins[11]; așa că era mai uşor să te sui în cer, sau mai bine să mori, decât să fii nevoit să păzeşti fiecare dintre aceste porunci.

3. Din toate acestea, prin urmare, și din alte multe fărădelegi trupeşti, pentru ca fiecare să poată dobândi mântuirea, sângele Domnului ne-a eliberat, ne-a răscumpărat de sub jugul Legii și ne-a slobozit de robie prin libertatea credinței. Și astfel zice Apostolul Pavel: „Într-adevăr, ați fost chemaţi la libertate"[12].

4. Aceasta este libertatea, că nu suntem legaţi de toate acele lucruri de care cei din vechime erau înlănţuiţi. Dar, dacă pot vorbi astfel, cu toate că întreaga mulţime a greșelilor noastre au fost iertate și blândeţea leacurilor învederată, suntem constrânși la câteva rânduieli necesare. Acestea, fie păzite, fie neglijate, erau foarte ușoare pentru credincioși, astfel încât cel care s-a arătat nerecunoscător pentru o iertare atât de mare şi nu a păzit nici măcar pe acestea câteva, să nu poată nega faptul că merită cu adevărat iadul. Dar care sunt acestea, să vedem acum.

---

[10] *Cf*. Lev. 14, 34-53.

[11] *Cf*. Lev. 13, 47-59.

[12] Gal. 5, 13.

Păcatele trebuie ispăşite

IV.1. Apostolii, după Pătimirea Domnului, au discutat şi cugetat asupra tuturor lucrurilor şi au întocmit o scrisoare pentru a fi trimisă celor dintre neamuri care crezuseră. Iar chestiunea cea mai de seamă a acesteia era: „Apostolii şi preoţii şi fraţii, fraţilor dintre neamuri, care sunt în Antiohia şi în Siria şi în Cilicia, salutare! Deoarece am auzit că unii dintre noi, fără să fi avut porunca noastră, venind, v-au tulburat cu vorbele lor…”[13]

2. De asemenea, în continuare: „Pentru că, părutu-s-a Duhului Sfânt şi nouă, să nu vi se pună nici o greutate în plus în afară de cele ce sunt necesare: Să vă feriți de cele jertfite idolilor şi de sânge şi de (animale) sugrumate şi de desfrâu, de care păzindu-vă, bine veți face. Fiți sănătoşi!”[14]. Aceasta este întreaga epitomă a Noului Testament.

3. Duhul Sfânt, disprețuit în acele multe ritualuri, ne-a lăsat aceste porunci din cauza condiției

---

[13] Fapte 15, 23-24.

[14] Fapte 15, 28-29.

noastre [omeneşti] supusă primejdiei morţii. Alte păcate sunt tămăduite prin ispăşirea oferită de faptele bune: dar aceste trei fărădelegi trebuie să ne îngrozească precum suflarea unui basilisc, precum o cupă cu otravă, precum o săgeată de moarte: fiindcă ele știu nu doar cum să strice sufletul, ci şi cum să-l răpească cu totul. De aceea, zgârcenia va fi răscumpărată de dărnicie, insulta compensată de invocarea iertării, supărarea de bucurie, asprimea de blândețe, frivolitatea de sobrietate, viclenia de onestitate şi astfel toate cele potrivnice pot fi îndreptate.

4. Dar ce trebuie să facă cel care-L dispreţuieşte pe Dumnezeu? Dar cel pătat de sânge? Ce leac va mai fi pentru curvar? Poate să-L îmblânzească pe Domnul cel care L-a părăsit? Sau cel care a vărsat sângele altuia poate să şi-l păstreze pe al său? Sau cel care a pângărit templul lui Dumnezeu prin desfrânare, poate să-l reînnoiască? Acestea, frații mei, sunt păcatele cele mai mari, acestea sunt păcate de moarte.

5. Acum, ascultă-l pe Ioan şi fii încrezător, dacă poţi: „Dacă vede cineva”, spune el, „pe fratele său păcătuind – păcat care nu este de moarte – să se roage, şi Dumnezeu va da viaţă acelui frate, adică celor ce nu păcătuiesc de moarte. Este şi păcat de moarte; nu zic să se roage pentru acela”[15].

[15] I In 5, 16.

Orice păcat este îndepărtare de la Dumnezeu

V.1. Dar, dacă binevoiţi, ascultaţi, de asemenea, şi ceea ce am de spus despre fiecare dintre aceste păcate, luate în parte. Dumnezeu astfel grăieşte lui Moise atunci când acesta se roagă pentru poporul care hulise: „Pe acela care a greşit înaintea Mea", spune El, „îl voi şterge din cartea Mea"[16]. Iar în privinţa ucigaşului, Domnul astfel rânduieşte: „Toţi cei care ucid cu sabia" (*gladio occidere*), spune el, „de sabie vor pieri"[17]. Iar Apostolul spune despre cel care săvârşeşte adulter: „De va strica cineva templul lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu pe el, pentru că sfânt este templul lui Dumnezeu, adică ceea ce sunteţi voi"[18].

2. Acestea sunt scrise, preaiubiţilor fraţi, şi sculptate în monumente nepieritoare, scrise şi încrestate, nu pe ceară şi hârtie şi alamă sau cu pana, ci în cartea Dumnezeului Celui Viu. „Înainte de a trece cerul şi pământul, o iotă", spune El, „sau o cirtă din Lege

---

[16] Ieş. 32, 33.

[17] Mt. 26, 52.

[18] *Cf.* I Cor. 3, 17.

nu va trece, până ce se vor face toate”[19]. Şi atunci? Trebuie să murim? Mulţi au căzut, de asemenea, săvârşind aceste păcate în cugetul lor. Mulți sunt vinovați de sânge; mulți vânduți idolilor; mulți preacurvari.

3. Eu spun mai mult decât atât, că nu numai mâinile sunt părtaşe la fărădelege, ci, de asemenea, orice sfătuire care a împins la moarte sufletul unui alt om, şi nu doar cei care au adus jertfe de tămâie la altarele lumeşti, ci toţi cei care [pe cei din Biserică] <***> i-au împrăştiat (*dissipaverint*)[20], dar întru totul fiecare poftă trupească ce trece dincolo de legătura căsătoriei și îmbrățișarea legiuită este pedepsită prin moarte. Oricine va fi făcut aceste lucruri după ce a crezut, nu va vedea fața lui Dumnezeu.

4. Dar să deznădăjduiască cei care sunt vinovați de fărădelegi atât de mari? Ce v-am făcut eu vouă? Nu a stat în puterea voastră să nu săvârşiţi [fărădelegea]? Nu v-a avertizat nimeni? Nimeni nu a prezis? A tăcut Biserica? Nu au spus nimic Evangheliile? Apostolii nu au amenințat? Preotul nu a întrebat nimic?

5. Pentru ce căutați alinare prea târziu? Atunci trebuia, când era îngăduit. Aceasta este un cuvânt

---

[19] Mt. 5, 18.

[20] Cei care fie au prigonit Biserica, fie i-au alungat pe credincioşi din sânul Bisericii prin fapte smintitoare şi schisme.

greu[21]: „Cei care vă numesc fericiți, vă rătăcesc şi vă abat de la calea pe care mergeți”[22]. [Ticălosul] arată celor nevinovați calea ticăloşiei, el fiind cel care, după ce fărădelegile sunt săvârşite, îi linguşeşte pe cei ce se arată acum a fi vinovați.

---

[21] *Cf*. In 6, 60.

[22] Is. 3, 12.

Dumnezeu rabdă, aşteptând ca păcătosul să dorească leac de tămăduire

VI.1. „Prin urmare”, va spune cineva, „vom pieri? Dar atunci unde este Milostivul Dumnezeu «care nu a făcut moartea, nici nu se bucură de pieirea celor vii»[23]? Oare vom muri în păcatele noastre?[24] Şi ce vei face tu, preotule? Prin ce fapte strălucite vei înlocui pierderile atât de multe ale Bisericii?” Primiţi leacul dacă vă cuprinde disperarea, dacă vă daţi seama că sunteţi nenorociţi, dacă vă temeţi. Cine este prea încrezător este nevrednic: „Spre unii ca aceştia Îmi îndrept privirea Mea: spre cei smeriţi, cu duhul umilit şi care tremură la cuvântul Meu!”[25].

2. Aşadar, grăiesc eu mai întâi către voi, fraţilor, fiindcă respingeţi pocăinţa după ce aţi săvârşit fărădelegea! Către voi spun, care sunteţi timizi după ce aţi fost nişte neruşinaţi, care vă arătaţi sfioşi după ce aţi săvârşit păcatul! Voi, care nu vă ruşinaţi să păcătuiţi,

---

[23] Înţ. Sol. 1, 13; Iez. 18, 32; 33, 11.

[24] *Cf.* In 8, 24.

[25] Is. 66, 2.

dar vă ruşinaţi să mărturisiţi! Voi, care cu o conştiinţă întinată vă atingeţi de cele sfinte ale lui Dumnezeu şi nu vă temeţi de altarul Domnului! Voi, care vă apropiaţi de mâinile preotului şi care, încrezându-vă în nevinovăţia voastră părută, vă arătaţi privirii îngerilor! Voi, care insultaţi dumnezeiasca răbdare! Voi, care-I aduceţi lui Dumnezeu un suflet întinat şi un trup pângărit, de parcă, de vreme ce Dumnezeu tace, El nu ştie! Ascultaţi ce a făcut Domnul şi apoi ce a spus.

3. Pe când poporul evreilor aducea înapoi Chivotul Domnului la Ierusalim, Uza, din casa lui Aminadab israelitul, a fost ucis fiindcă a atins o latură a Chivotului fără să-şi fi cercetat conştiinţa; şi aceasta chiar dacă nu s-a apropiat pentru a lua ceva din el, ci pentru a sprijini Chivotul pe când se înclina din cauza faptului că un viţel se poticnise[26]. Atât de mare era grija faţă de dumnezeiasca evlavie, încât nu erau primite spre ajutor mâinile îndrăzneţe. Şi Domnul afirmă cu tărie aceasta şi spune: „Tot omul curat să mănânce carne, iar sufletul celui care se atinge de carnea jertfei spre mântuire, dar propria-i necurăţie se află asupra sa, acest suflet va fi stârpit din rândul neamului”[27].

4. Sunt acestea doar nişte fapte din vechime și care nu se mai petrec acum? Cum atunci? Dumnezeu

---

[26] *Cf.* II Rg. 6, 3-7.

[27] Lev. 7, 19-20.

a încetat să mai poarte grijă de noi? A încetat să mai privească lumea și nu mai caută din cer spre nimeni? Este oare răbdarea Sa nepăsare? „Doamne, ferește!”, vei spune. El vede, aşadar, ce facem noi, dar așteaptă într-adevăr și rabdă, și dăruieşte vreme de pocăință, și Îl arată pe Hristosul Său pentru ca să amâne [osânda lumii], ca să nu piară pe negândite cei pe care El i-a răscumpărat. Tu, păcătosule, înțelege bine: şi la tine priveşte Dumnezeu[28], poţi să te împaci cu El dacă tu voieşti.

[28] Lit. „tu eşti privit de Dumnezeu” (*spectaris a Domino*).

Păcătoşii vor fi osândiţi

VII. 1. Dar să zicem că acesta este un lucru din vechime, anume că celor necuraţi nu le era îngăduit să se apropie de masa lui Dumnezeu (*mensam Dei*): deschide dar scrierile apostolilor şi cunoaşte pe cele noi. În prima [epistolă] către Corinteni, Pavel pune înainte următoarele: „Oricine", zice el, „va mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat faţă de Trupul şi Sângele Domnului"[29].

2. Şi, la fel, mai departe: „Căci cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, osândă îşi mănâncă şi bea, nesocotind Trupul Domnului. De aceea", zice, „mulţi dintre voi sunt neputincioşi şi bolnavi şi mulţi au murit. Căci de ne-am fi judecat noi înşine, nu am mai fi judecaţi. Dar, fiind judecaţi de Domnul, suntem pedepsiţi, ca să nu fim osândiţi împreună cu lumea"[30].

3. Tremuri sau nu? „Va fi vinovat", zice, „faţă de Trupul şi Sângele Domnului". Dacă cel ce ia o viaţă

---

[29] I Cor. 11, 27.

[30] I Cor. 11, 29-32.

omenească nu poate fi iertat, va scăpa oare cel ce profanează Trupul Domnesc? „Cel ce mănâncă”, spune el, „şi bea cu nevrednicie, osândă îşi mănâncă şi bea”.

4. Deşteaptă-te, păcătosule! Teme-te de judecata ce se află în cele din mai dinlăuntrul ale tale, dacă ai făcut unele ca acestea! „De aceea”, zice, „mulți dintre voi sunt neputincioşi şi bolnavi şi mulți au murit”. Iată, dacă este vreunul care nu se teme de cele viitoare, să se teamă atunci de boala şi moartea din această viață… „Fiind judecați”, zice, „de Domnul, suntem pedepsiți, ca să nu fim osândiți împreună cu lumea”.

5. Bucură-te, păcătosule, dacă în veacul de acum eşti fie luat de moarte, fie mistuit de boală, pentru ca să nu mai fii pedepsit în veacul de apoi. Înțelege de ce mare fărădelege se face vinovat cel ce se apropie de Altar cu nevrednicie; acestuia i se dă ca leac spre tămăduire fie chinurile bolii, fie nimicirea prin moarte.

Cel care a păcătuit nu trebuie să se teamă de leacul mărturisirii păcatelor

VIII.1. Dar dacă pentru tine sufletul nu are nici o valoare, cruță poporul, cruță-i pe preoți! Apostolul spune: „Puțin aluat dospeşte toată frământătura”[31]. Ce vei face tu, cel din cauza căruia întreaga frământătură este stricată? Tu, cel din cauza căruia întreaga adunare a fraților va fi chinuită? Vei trăi tu, cel vinovat față de atât de multe suflete? Vei fi tu iertat, când cei nevinovați îți impută [necurăția născută din] tovărăşia lor cu tine? Tu, cel pe care Biserica l-a numit izvoditorul nenorocirii ei?

2. Iată din nou [ce zice] apostolul către preoți: „Nu-ți pune mâinile degrabă pe nimeni, nici nu te face părtaş la păcatele altora”[32]. Cei vei face tu, care îl înşeli pe preot? Tu, cel care fie îl păcăleşti dacă nu cunoaşte faptele tale sau nu are o cunoştință deplină a lor, fie îl arunci în confuzie din cauza dificultății de a dovedi [păcatul]? Vă îndemn dar, fraților, prin

---

[31] Gal. 5, 9.

[32] I Tim. 5, 22.

Domnul, la Care nici o faptă ascunsă nu este tăinuită[33], să încetaţi a ascunde rănile conştiinţei voastre, gândindu-vă măcar la primejdia în care mă aflu.

3. Oamenii înțelepți, atunci când sunt bolnavi, nu se tem de medic nici măcar atunci când urmează să-i taie, nici măcar atunci când urmează să-i ardă în părțile ascunse ale corpului. Ne amintim de unii care, nearătând rușine nici măcar față de mădularele ascunse de la vedere, au îndurat dureri de cuțit, și de cauterizare, și chiar a pulberii care muşcă [din trup]. Și cât de mare este această [netemere] pe care oamenii au arătat-o?

4. Se va teme păcătosul? Se va ruşina păcătosul să cumpere viața veșnică prin rușine? Îşi va ascunde de la fața Domnului rănile cu greu acoperite, în timp ce El Îşi întinde mâinile Sale? Și are pentru ce să se ruşineze înaintea preotului cel care L-a rănit pe Domnul? Sau este mai bine ca el să fie dat pierzaniei într-un asemenea chip, încât tu, şovăielnic [acum] datorită rușinii, să mori fără a avea ceva pentru care să te rușinezi? Nefăcând loc rușinii, ai câștiga mai mult prin pierderea ei[34], tu, cel care crezi că ți-ar fi mai bine să pieri.

---

[33] *Cf.* Rom. 2, 16.

[34] Sfântul Pacian spune că cel care a păcătuit nu trebuie să se ruşineze a-şi mărturisi păcatele; în acest caz, ruşinea poate fi un factor inhibitor în relaţia cu preotul duhovnic.

5. Dar dacă vă rușinați de ochii fraților voștri, să nu aveți nici o teamă, căci ei sunt împreună pătimitori cu voi în nenorocirea voastră. Nici un trup nu se bucură de suferința propriilor mădulare. Se întristează împreună și [trupul] împreună lucrează cu ele pentru a afla tămăduire[35]. Şi în unul și în celălalt se află Biserica, iar Biserica, cu adevărat, este Hristos[36]. Și astfel, cel care nu-şi ascunde păcatele înaintea fraților, ajutat fiind şi de lacrimile Bisericii, este iertat de Hristos.

---

[35] *Cf*. I Cor. 12, 26.

[36] *Cf*. Mt. 18, 20.

Mai mare rău decât păcatul săvârşit este nepocăinţa

IX.1. Acum să fie cuvântul către cei care deşi, în numele pocăinţei, îşi mărturisesc rănile bine şi [fac aceasta] în chip înţelept, nu ştiu nici ce este pocăinţa, nici ce leac este de trebuinţă pentru rănile lor; şi prin aceasta sunt la fel cu cei care îşi dezvăluie rănile şi tumorile lor şi le fac cunoscute, de asemenea, şi medicilor care le îngrijesc. Dar când li se spune ce trebuie făcut, neglijează sfatul şi refuză medicamentul pe care ar trebui să-l bea. Asta e ca şi cum cineva ar zice: „Iată, sunt bolnav! Iată, sunt rănit, dar nu vreau ca stomacul meu să fie tămăduit!". Aşa stau lucrurile. Dar să vedem acum ceva şi mai lipsit de minte.

2. O altă boală este adăugată la pricina celei dintâi şi o nouă rană este alăturată, şi tot ceea ce este potrivnic este pus în lucrare, tot ceea ce este vătămător este băut. Mai ales întru acest rău lucrează această frăţietate de creştini, adăugând la greşeli vechi noi păcate. S-a dedat viciului, aşadar, dar mai îngrijorător este faptul că acum e chinuită de o cădere mai

nimicitoare. Dar ce mai pot să fac eu, care – preot fiind – sunt obligat să vindec pe om?

3. Este târziu în astfel de cazuri. Dacă totuși se mai află vreunul dintre voi, care poate suporta să fie tăiat și cauterizat, eu încă pot să-mi fac lucrarea de preot. Iată scalpelul[37] profetului: „Întoarceţi-vă", spune, „la Domnul vostru cu post, şi plâns, şi tânguire şi sfâşiaţi-vă inimile voastre!"[38].

4. Preaiubiţilor, să nu vă temeţi de această tăiere. David a răbdat-o[39]; a zăcut în cenuşă murdară, ba încă şi tremurând, într-un sac respingător. El, care odinioară obişnuia să se îmbrace în purpură şi pietre scumpe, acum îşi îmbracă sufletul cu postirea. El, pe care mările, pădurile, râurile îl slujeau, şi cel pentru care pământul făgăduit scotea la vedere bogățiile sale, mistuia acum cu lacrimi acei ochi care văzuseră slava lui Dumnezeu. Strămoşul Mariei mărturiseşte despre sine că este nefericit şi nenorocit.

5. După ce a devenit stăpân şi peste stăpânirile iudeilor, şi acel acel rege al Babilonului[40], părăsit fiind, şi-a mărturisit păcatele şi şapte ani a fost măcinat de

---

[37] Scalpelul (*scalpellum*) este un cuţitaş folosit în disecțiile anatomice sau în intervenții chirurgicale.

[38] Ioil 2, 12-13.

[39] II Rg. 12, 16.

[40] Nabucodonosor, *cf.* Dan. 4, 28 ş.u.

traiul în mizerie. Părul acestuia nepieptănat şi barba încâlcită erau mai înfiorătoare decât coama leului, iar mâinile sale cu unghii lungi semănau cu ghearele vulturilor şi rumega iarbă veştejită, după obiceiul vitelor.

6. Totuşi, această pedeapsă îl încredinţează [înapoi] lui Dumnezeu şi-i redă stăpânirea de altădată. Pe el, de care se înfricoşau oamenii, Dumnezeu l-a primit; pe el, cel fericit chiar prin nenorocirea acelei releviețuiri. Iată tăietura pe care v-am făgăduit-o: cel care va putea s-o rabde, acela va fi vindecat.

Pocăinţa nu este făţărnicirea faptelor de penitenţă. Care sunt acestea

X.1. Voi întrebuinţa şi focul cauterului[41] apostolic. Să vedem dacă poţi să înduri: „Am judecat", zice, „adunându-vă voi şi duhul meu cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos, pe cel ce a făcut una ca aceasta să-l daţi satanei, spre pieirea trupului, ca duhul să se mântuiască în ziua Domnului"[42].

2. Ce ziceţi voi, cei ce vă pocăiţi? Unde este „pieirea trupului" vostru? Oare nu cumva chiar în timpul rânduit pocăinţei voi întotdeauna vă plimbaţi ferchezuiţi, ghiftuiţi de pe urma mesei, cu trupul lucind după îmbăiere, purtând haine elegante? Iată, văd pe unul care odinioară era cumpătat, care odinioară era oarecum sărac, care odinioară purta o haină modestă: acum el este dichisit, bogat şi om de lume, de parcă ar pune pe seama lui Dumnezeu faptul că nu poate să-L slujească şi-şi înviorează sufletul aflat pe moarte cu desfătarea mădularelor sale.

---

[41] Cauterul (*cauterium*) este un instrument chirurgical de metal, în formă de bastonaș, cu care se cauterizează.

[42] I Cor. 5, 3-5.

3. Ce bine e că suntem oameni lipsiți de însemnătate (*mediocres summus*). Altminteri, şi noi am face aceleaşi lucruri de care anumiţi bărbaţi şi anumite femei nu se ruşinează: să locuiască în clădiri de marmură, împovăraţi de aur, alunecând în mătase, înroşiţi de mătase. Pulberea de culoarea ruginei sclipeşte pe sprâncenele lor, culorile false strălucesc pe obrajii lor sau un roşu artificial transpiră pe buzele lor – probabil că tu nu faci astfel de lucruri; însă nu-ți lipsesc locuri plăcute unde să te retragi: în grădini sau la mare, vinuri de cea mai bună calitate şi mese bogate, dar şi vinuri vechi bine rafinate. Astfel te porţi, astfel crezi, de vreme ce astfel trăieşti.

4. Dar, fraţilor, nu mai pot răbda! Daniel, alături de cei împreună cu el, îmbrăcaţi în sac şi cenuşă, şi istoviți din cauza postului, astfel vorbeşte: „Păcătuit-am, fărădelege am făcut, ca şi cei nelegiuiţi ne-am purtat, răsculatu-ne-am şi ne-am depărtat de la poruncile şi de la legile Tale”[43]. Despre Azaria, de asemenea, spune Scriptura: „Ridicându-se, Azaria s-a rugat şi deschizându-şi gura, împreună cu cei împreună cu el, s-a mărturisit lui Dumnezeu”[44].

5. Însuşi David spune: „Spăla-voi în fiecare noapte patul meu, cu lacrimile mele aşternutul meu

[43] Dan. 9, 5.

[44] *Cf*. Dan. 3, 25.

voi uda”[45]. Dar noi – ce fapte facem noi? Precum acestea? Eu nu vorbesc despre acele lucruri pe care le adunăm împreună în grămezi prin schimburi de mărfuri, prin negustorie, prin jefuire, prin vânarea de câștiguri în străinătate, și de pofte acasă, prin pur şi simplu a nu face nimic, prin a nu dărui nimic săracilor, şi a nu ierta nimic fraților.

6. Nici măcar acele lucruri care pot fi văzute de către preot și lăudate de episcop când este de față nu le facem; nici măcar aceste îndatoriri de zi cu zi nu le păzim: să plângem sub ochii Bisericii, să jelim viața noastră în haine sărăcăcioase, să postim, să ne rugăm, să cădem la pământ, să refuzăm desfătări luxoase în cazul în care suntem invitaţi la băi; să spunem, în cazul în care suntem invitaţi la un ospăţ: „Aceste lucruri sunt pentru cei binecuvântaţi. Eu am păcătuit împotriva Domnului și sunt în primejdie să pier pentru veşnicie. Ce am eu a face cu ospățul, eu, cel care L-am rănit pe Domnul?”. Şi în afară de aceasta, să-l ții pe sărac de mână, să ceri rugăciunile văduvelor, să cazi înaintea preoților, să ceri milă de la Biserica ce mijloceşte [înaintea lui Dumnezeu], să încerci să faci toate acestea mai înainte de a pieri.

---

[45] Ps. 6, 6.

Păcătosul trebuie să se căiască pentru a nu fi osândit de Dumnezeu

XI.1. Știu că unii dintre frații și surorile voastre îşi înfășoară pieptul în pânză de sac, se culcă în cenușă, ajunează până târziu, dar probabil nu fiindcă au făcut păcate atât de mari. De ce atunci vorbesc de frați? Caprele sălbatice, se spune, știu ce le poate vindeca: am auzit că, atunci când sunt străpunse de vreo săgeată otrăvită, ele străbat pădurile cretane, până când, prin jumulirea tulpinei de dictamn[46], acestea, cu lichidul otrăvitor din seva folosită spre tămăduire, reuşesc să arunce din corpurile lor săgețile aruncate.

2. Oare noi vom respinge săgețile arzătoare ale diavolului fără seva pocăinţei, fără iarba tămăduitoare a spovedaniei? Rândunica ştie cum să dea vedere puiului său orbit cu ajutorul rostopaştei sale[47].

---

[46] Dictamn (*dictamnum, -i*), plantă vindecătoare de răni, menţionată printre alţii de Cicero şi Virgiliu, *cf*. Gheorghe Guţu, *Dicţionar latin-român*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2003, p. 373.

[47] Termenul latin pentru rostopască este *chelidonia*, iar pentru rândunică *chelidon*. Sfântul Pacian spune că această plantă şi-a primit numele de la rândunică (*sua chelidonia*).

Oare vom vindeca noi lumina pierdută a minții fără [a ne folosi de] rădăcina asprei vieţuiri? Iată, omul, spre deosebire de capră şi de rândunică, îşi pizmuieşte propria sa orbire și boală!

3. Luaţi aminte, fraţilor, la ce am făgăduit ultima dată: la ce rod vor aduce aceste fapte sau, dimpotrivă, ce consecinţe vor urma lor. Duhul Domnului îi amenință pe păcătoşii ce sunt indulgenţi cu ei înşişi şi pe cei care nu lucrează pocăința, şi spune: „Ei n-au primit iubirea adevărului, ca să se mântuiască. Şi de aceea, El le trimite o lucrare de amăgire, ca ei să creadă minciuni, ca să fie osândiți toţi cei ce n-au crezut adevărul, ci le-a plăcut nedreptatea”[48].

4. De asemenea, cartea Apocalipsei astfel vorbeşte despre târfă: „Pe cât s-a mărit pe sine şi a fost în desfătări, tot pe atâta dați-i chin şi plângere”[49]. Iar Apostolul Pavel: „Nu ştii că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăinţă? Dar după învârtoşarea ta şi după inima ta nepocăită, îţi aduni mânie în ziua mâniei şi a arătării dreptei judecăţi a lui Dumnezeu”[50].

5. Teme-te, aşadar, preaiubitule, de judecăţile drepte [ce vor avea loc]! Leapădă-te de păcat! Osândeşte desfătările! Chiar acum se apropie timpul din urmă;

[48] II Tes. 10-12.

[49] Apoc. 18, 7.

[50] Rom. 2, 4-5.

Tartarul şi Gheena îşi lărgesc sânul ca să-i primească pe nelegiuiţi. După pedepsirea sufletelor la vremea cuvenită, pedeapsa veşnică este păstrată, de asemenea, pentru trupurile reînsufleţite (*redivivis corporibus*). Să nu creadă nimeni în povestea despre ficatul lui Tityos[51] sau despre vultur, cea spusă de poeţi! Focul cel veşnic se înnoieşte prin materia trupurilor însufleţite din nou. Ascultă cu atenţie, dacă nu crezi: sufletul, în timp ce se află în osânda focului, este reînsufleţit de osânda care se hrăneşte [din el].

6. Dacă simţiţi repulsie faţă de cazna spovedaniei, amintiţi-vă doar de Gheenă, care va nimici mărturisirea păcatelor de la voi. Măsuraţi puterea ei din cele văzute: o parte din furnalele sale mistuiesc cei mai puternici munţi cu focurile sale subpământene. Etna în Sicilia şi Vezuviul în Campania fierb cu furie cu neobosite valuri de flăcări şi, pentru a ne dovedi veşnicia osândei, ele sunt despicate în bucăţi, sunt mistuite, şi totuşi nu se sfârşesc niciodată.

7. Luaţi aminte la bogatul din Evanghelie, care se afla doar în osânda sufletului său. Ce pedeapsă va fi acolo pentru trupurile recreate! Ce scrâşnet al dinţilor în aceasta! Ce lacrimi vor curge din ochii lor!

---

[51] Tityos: personaj din mitologia greacă, fiul Elarei şi al lui Zeus. A încercat să o siluiască pe Leto, dar a fost doborât de Artemis şi Apollo. Drept pedeapsă a fost înlănţuit de Muntele Tartarus, iar doi vulturi îi mâncau în fiecare zi ficatul ce se regenera peste noapte.

Dumnezeu îi iubeşte pe toţi oamenii, dar nu ne putem întoarce la El fără pocăinţă şi mărturisirea păcatelor

XII.1. Amintiţi-vă, fraţii mei, că nu există mărturisire a păcatelor în mormânt, nici ispăşirea păcatelor nu poate fi dăruită după ce va fi trecut timpul de pocăinţă. Grăbiţi-vă cât mai sunteţi în viaţă, cât mai „sunteţi cu pârâşii voştrii pe cale”[52]! Iată, ne temem de focul acestei lumi şi ne înfricoşăm de cleştii din fier cu care sunt schingiuiţi oamenii; dar comparaţi-le pe acestea cu mâinile veşnice ale schingiuitorilor şi cu flăcările ascuțite ce nu mor niciodată.

2. Fraţilor, vouă vă grăiesc: prin credința Bisericii, prin propria mea purtare de grijă, prin sufletele tuturor celor din adunare, vă implor și vă rog să nu vă fie rușine de această lucrare a pocăinței, să nu vă leneviți să înfăşcaţi, cât de iute vă stă în putere, propovăduitele leacuri de mântuire: să vă smeriți sufletele voastre prin jeluire, să vă îmbrăcaţi trupul în sac, să-l ungeţi cu cenușă, să vă sleiți prin post, să faceţi

[52] Mt. 5, 25.

îngenunchieri cu durere în suflet, să aflaţi ajutor prin rugăciunile multora.

3. Dumnezeu vă va cruţa în măsura în care voi nu vă veţi cruţa în împlinirea canonului vostru de pocăinţă. „Căci El este milostiv şi îndurat, zăbavnic la mânie şi mult Milostiv şi-I pare rău de răul pe care l-a trimis asupra voastră”[53]. Iată, vă făgăduiesc, vă încredinţez, dacă vă întoarceţi la Tatăl cu pocăinţă adevărată, fără a mai săvârşi păcatul, fără să mai adăugaţi nimic la păcatele anterioare, spunând totodată şi astfel de cuvinte smerite şi pline de jale precum: „Tată, am păcătuit sub privirea Ta şi nu suntem vrednici să fim numiţi fiii Tăi”[54], atunci de îndată va fi luată de la voi acea gloată murdară [de porci] şi acea mâncare de roşcove, de îndată, la întoarcerea voastră, haina cea bună vă va fi dată, iar inelul vă va împodobi, iar îmbrăţişarea Tatălui vostru vă va primi din nou.

4. Iată, El Însuşi zice: „Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa şi să fie viu”[55]. Şi din nou: „Oare cei ce cad nu se mai scoală, şi cei ce rătăcesc drumul nu se mai întorc?”[56].

---

[53] Ioil 2, 13.

[54] *Cf*. Lc. 15, 20-22.

[55] Iez. 33, 11.

[56] Ier. 8, 4.

Iar apostolul spune: „Domnul are putere ca să-l facă să stea”[57].

Apocalipsa amenință, de asemenea, cele șapte Biserici, ca să se pocăiască. El, cu adevărat, nici nu l-ar amenința pe cel nepocăit, dacă nu l-ar fi iertat pe cel ce s-a pocăit. Dumnezeu Însuși, de asemenea, astfel grăieşte: „Adu-ţi aminte de unde ai căzut şi te pocăieşte”[58]. Și din nou: „Dacă, întorcându-vă, veţi plânge, atunci veţi fi izbăviţi şi veţi cunoaşte unde aţi fost”[59]. Și nimeni să nu deznădăjduiască din cauza josniciei unui suflet păcătos, crezând că Dumnezeu nu mai are nevoie de el. Domnul vrea ca niciunul dintre noi să nu piară. Chiar și cei neînsemnaţi, și cei umili sunt căutaţi.

6. Dacă nu credeți, luaţi aminte la aceasta. Iată, în Evanghelie este căutat bănuţul de argint și, atunci când este aflat, este arătat chiar şi vecinilor[60]. Biata oiță, trebuie să fie purtată pe umerii Păstorului, dar acest lucru nu este greu pentru El. Pentru un singur păcătos care se pocăiește îngerii din ceruri se veselesc, iar corul ceresc este bucuros. Hai atunci, tu, păcătosule: nu înceta să ceri milă! Înţelege că întoarcere ta este prilej de bucurie!

Amin.

---

[57] Rom. 14, 4.

[58] Apoc. 2, 5.

[59] Is. 30, 15 [LXX].

[60] *Cf*. Lc. 15, 8-9.

Cuprins

În colecția *Viața în Hristos*, Seria *Mărgăritare* au apărut:

Cuviosul Teognost, Sfântul Amfilohie de Iconium,
Cuvinte despre pocăință și moarte
Sfântul Nil Ascetul, *Tâlcuire la Cântarea Cântărilor*
Sfântul Pacian al Barcelonei, *Despre cei care se pocăiesc*

În pregătire:

Simeon al Evhaitelor, Ioan Pustnicul, Vasile Maleinos, *Epistole ascetice*
Sfântul Anastasie Sinaitul, *Povestiri duhovnicești*

Redactor: Ioan-Lucian Radu
Corector: Ovidiu George Clapa
Tehnoredactare și design: Gabriela Radu
Prepress: Mariana Cojocaru
DTP: Leonard Lunguleac

Bun de tipar: 2014 Apărut: 2014
Editura Doxologia, Cuza-Vodă 51, 700038, IAȘI
Tel.: (0232)216693; (0232)218324; Fax: (0232)216694
http://editura.doxologia.ro, E-mail: editura@doxologia.ro